

העם
מדינה טאבה

בישראל מסוכן לספר
בדיחות — כי כל בדיחה
מתגשמת במציאות.

ערב הנסיגה הסופית מסיני
השתופו כמה אנשים בכפר-הנופש
של רפי גלסון בטאבה, והחליפו
ברוח מבודחת דיעות על מצבו
המישפטי הצפוי של אזור-מריבה
זה.

בתיאוריה, היו האפשרויות כי-
עט בלתי-מוגבלות.

מכיוון שישראל לא הכירה ב-
בעלות של מצרים על טאבה, לא
יכול היה גלסון להיחשב כשטח
שעליו חלים המישפט והשיפוט
של מצרים. אך מצרים גם לא
הכירה בריבונות הישראלית על
אזור זה. במילא לא חלם עליו
המישפט והשיפוט של ישראל.
ההסכמה שהושגה בין שני הצדדים
לא כללה — ולא במקרה —
הסכם על מצב-הביניים.

כך נולד הרעיון שטאבה היא,
בעצם, שטח ללא חוק ומישפט.
אם כן, מדוע לא להפוך אותה
לקאזינו-ענק, אזור חופשי שבו
מותרים ממשקטי-מזל, הימורים וגם
חאשיש?

זאת היתה בדיחה, והכל צחקו.
אולם רפי גלסון התייחס לדברים
ברצינות. כאשר נוצר הגבול ה-
כפול, משני עברי טאבה, הוא
הביא לשם מכוונות-מזל, שהן אסור
רות בישראל.
והמימשל איננו. השבוע נח-
תכה הבעייה. המצרים הכירו בכך

שטאבה נשאר בתחום המישפט
של ישראל, עד אשר תוחזר —
כפי שמקווים המצרים — אליהם,
בתוקף הסכם או פסק-בוררות.
ישראל, המקוה שהאזור יישאר
בידיה, עמדה על כך, כמובן, והח-
רימה את מכוונות-המזל.

זה נראה סביר. מישפטים חרי-
פים טענו כי אכן זהו המצב החוקי:
עד אשר (ואם) יעבור המישפט
לדידים מישפטיים חדשות, ממשך
לשרור בו החוק הקיים.

אבל גם זה אינו ברור. כי טאבה
לא היתה שייכת עד כה לישראל,
אלא למרש"ל ("מרחב שלמה").
שהיתה אזור של מימשל צבאי,
שבו חלו על פי החוק הבינלאומי
חוקי מצרים וחוקי המושל הצבאי.
אך הממשל הצבאי אינו קיים עוד,
ומפקדת מרחב-שלמה פורקה.

אילו היה רפי גלסון פונה לבית
המישפט, היו המישפטים יכולים
לחגוג. אולם הוא התעייף והודיע
כי הוא נוסע לחו"ל, עד אשר תיפול
ההכרעה לגבי גורל השטח שלו.

מדיניות

מיטות משונות

ישראל משתפת פעולה

עם סוריה, אש"ף

וברית-המועצות

ככמה זירות.

"המילחמה, כמו תאהבה, מכי
ניסה למיטה זוגות משונים מאוד,
אומר המיתגם הבריטי. השבוע
מצאה ישראל את עצמה בכמה
מיטות משונות.

רגליים ארוכות

ברחבי העולם ציפו להתמוטטות
עיראקית.
לדעת ממשלות וכליית-קשורת
רבים בעולם, ישראל מעורבת בי-
מילחמה זו כספקית נשק מרכזית
של איראן. האיית-אללה רוח-אללה
חומייני הודה בכך בעצמו, כאשר
אמר כי למען המטרה הקדושה יקח
נשק, גם מן השטן. בעיני הקנאים
הדתיים השולטים באיראן, ישראל
היא אכן בת-השטן. הם אנטי-שמים
ואנטי-ציונים קיצוניים.
ההיערכות היא מורה ביותר.
מצד אחד: איראן, נתמכת על-
ידי סוריה, זוכה גם בתמיכה ברורה
מצד אש"ף (המגדיר את המילחמה
הזאת כ-המילחמה המטור-
רפת"). כך מוצאת ישראל את
עצמה במיטה אחת עם סוריה
ואש"ף, בעוד שבגבול הצפוני היא
מאיימת על סוריה ואש"ף במיל-
חמה (ראה עמוד 7).

בצד השני: עיראק נתמכת ללא-
הסתייגות על-ידי ירדן, שגייסה
מתנדבים לצבא העיראקי. מאחורי
עיראק עומדות גם סעודיה וכל
מדינות המפרץ הפרסי (שהערבים
קוראים לו "המפרץ הערבי").
אלה פוחדות פחד-מוות מפני איראן
המנצחת, העלולה להשתלט על כל
החוף הדרומי של המפרץ. מצריים
התייצבה לימין עיראק, והשבוע
חודשו למעשה היחסים בין קאהיר
ובגדאד. בצורה הזרה ובעקיפין
תומכת ארצות-הברית בעיראק,
וברית-המועצות באיראן.

יחד עם אש"ף. לא פחות
מורה ההיערכות הבינלאומית סביב
סיכסוך אחר, המסעיר את העולם:
מילחמת בריטניה-ארגנטינה על
איי-פוקלנד, הם איי-מאלווינאס
(ראה עמוד 79).

חלק ניכר מן הנשק המופעל
על-ידי הארגונים בים ובאוויר
(המשך בעמוד 8)

בגבול איראן-עיראק המשיכה
המילחמה לסעור, כאשר האיראנים
מתקדמים וכובשים בחזרה את ה-

שטח שאיבדו בסערת-הקרב ה-
ראשונה, ואילו הצבא העיראקי
נתון במצב קשה. פרשנים צבאיים

ההרג בגדה: מי אחר אי?

● אימונים לכל היחידות המועסקות במשימות כאלה.
בליווי הסברה תקיפה לגבי השימוש בנשק והשמירה
על טוהרו — כפי שנעשה לפני פיגוע ימית.
כל אחד מן האמצעים האלה מעורר מחלוקת חריפה
ובעיות. אין לצה"ל חשק לעסוק באימון חייליו לתפקידי
שיטור, רבים היו רוצים להעביר את התפקיד כולו
למישמרה-גבול, שהוא חיל שכיר מיקצועי. מישמרי
הגבול ידוע בשיטותיו הברוטליות, אך הוא לא גרם
לאבידות בנפש, כמו החיילים דווקא.
הימנעות מכוונת מעימותים מיותרים סותרת את
הגישה הנוכחית. של "הפגנת נוכחות" בכל מקום ובכל
עת. משה דיין דגל בשיטה הראשונה, אריאל שרון דוגל
בשנייה.

מתחת לפני השטח

ה לוקת האחריות בין שריהביטחון וצה"ל היא
חלק מן הוויכוח, המחמיר והולך.
יש הסבורים כי צה"ל אינו יכול להתנער מאחריותו
למצב, גם כאשר הוא מקבל הנחיות פוליטיות המורות
ביותר, תירגום הדברים לשפת השיטה הצבאית, כגון
הפעלת כוחות, רכישת ציוד והפעלתו. דרכי אימונים
והסברה — נמצא בתחום-האחריות של צה"ל. גם אם
המדיניות של אריאל שרון היא להביא לעימות, לחמם
את המצב ולהחריף על-ידי כך את המילחמה בעם
הפלסטיני, אין צה"ל מחוייב לפעול על פי כוונה בלתי-
מרצהרת זו בפעולתו היומיומית.

נראה כי כל הבעיות האלה זוכות עתה, אולי בפעם
הראשונה, במחשבה רצינית בחוגים הביטחוניים. ריבוי
ההרוגים הערביים בשבועות האחרונים גרם אצל רבים
להלם, המעורר למחשבה. גם מי שאינו מושרד על-ידי
ההשלכות המוסרית, מודאג על-ידי השלכות אחרות,
כגון תנועת-הסירוב, התדמית של צה"ל בעולם והתגובות
בקרב הציבור הפלסטיני.
יתכן כי החלטת הרמטכ"ל, רפאל איתן, להטיל על
מצ"ח לחקור ברצינות את הטענות שהועלו בשבוע שעבר
על-ידי כמה מקציני שלום עכשיו, וביניהם נושא אות
הגבורה, היא תוצאה ראשונה של הרגשה כללית זו של
אי-נוחות. יתכן שעומד להיווצר, מתחת לפני השטח,
עימות בין גישתו של שריהביטחון וגישתם של רבים
מקציני-צה"ל, שתדמית הצבא ושלמותו השובלים להם
יתר מאשר התוכנית הפוליטית של אריאל שרון.

בלחצים פנימיים כבדים ביותר (ראה הנדון). נפוצה גם
הדעה כי לא זה בלבד ששיטותיו הפוליטיות של
הפרופסור מנחם מילסון נכשלו לחלוטין, אלא שגם
השיטות הצבאיות שהופעלו לאחרונה בגדה וברצועה
לפי הנחיות שרון מביאות לתוצאות הפוכות מן המקוות.
מיספר ההרוגים לא הביא ל"שחיקה" של תנועת-המרי
בקרב הנוער הפלסטיני, אלא להיפך.

החוגים הביטחוניים אינם מקבלים את הטענה כי
החיילים יורים סתם כדי להרוג. לדעתם, נוצר מצב
שבו מועמדים חיילים יחידים, וקבוצות קטנות של חיילים,
במצב מפחיד. מכיוון שאין בידי החיילים אמצעים מילכד

שרי-הביטחון

או צה"ל:

מי אשם

בהידרדרות?

הירי, והם גם לא עברו שום אימון לקראת משימות
של שיטור, מסתיימים מצבים כאלה באסון.
הדרג הצבאי יכול היה למנוע טרגדיה זו אילו נקט
באמצעים אשר ימנעו מראש מצבים כאלה. בין השאר:
● ציוד החיילים בנושק בלתי-קטלני לעימות עם
הפגנות סוערות, כגון כדורי-גומי, זרנוקי מים וצבע,
גזו מדמיע ועוד.

● אי-שליחת חוליות בודדות למצבי עימות, והקפדה
על כך שכל פעם תימצא בטוחה העימות יחידה גדולה
יותר, שצבם נוכחותה תמנע את החריפת המצב.
● הימנעות מעימותים מיותרים ופרובוקציות.

מי אשם במצב המביא להרג של מפגינים, וביניהם
נערים וילדים, בשטחים הכבושים?
שאלה זו מסעירה לאחרונה חוגים ביטחוניים, הרגי-
שים להאשמות שהוטחו בעניין זה בפני צה"ל. הכתב
הצבאי זאב שיף, המשמש לא-פעם כדובר של חוגים
אלה, טען פומבית כי צה"ל אינו אשם, ושכל האשמה
רובצת על "הדרג המדיני" — קרי: שרי-הביטחון.

לדיברי חוגים אלה, נוצר עתה שוב מצב כפי שהיה
קיים לפני מילחמת יום-הכיפורים, כאשר שרי-הביטחון
משה דיין שימש למעשה כרמטכ"ל-לעל, ונתן במישרין
פקודות לדרגיה-הפיקוד הבינוניים והנמוכים של צה"ל.
אריאל שרון, כך הם טוענים, נתן עתה פקודות למפקדי
היחידות בשטחים הכבושים, ואף מדייק אישית מפקדים
נמוכים כיצד לנהוג באוכלוסיה, לפור הפגנות וכו'. את
האחריות להרג הם מטילים על אריאל שרון אישית.

לפי גירסה זו, מתיימר שרון להיות מומחה לטיפול
באוכלוסיה כבושה, על סמך נסיונו בעזה לפני 10
שנים, כאשר חיטל את מעשיה-התבלה ברצועה באמצעים
החריגים המיוחדים לו. שרון ניהל אז את הפעולות
בעצמו, גם בדרך של כיתות ומחלקות. שיטתו היתה
להרוג בו במקום כל "מחבל", ולהימנע מפגיעה באוכי
לוסיה האחרת.

עתה מופיע שרון בשטחים, בטענה כי לפיקוד הגבוה
של צה"ל אין כל נסיון במשימה זו, ועל כן הוא מנחיל
מנסיונו האישי לדרג המבצע. שיטותיו, שהביאו לריבוי
ההרוגים, זוכות בביקורת קטלנית בכמה חוגים ביטחוני-
ניים, הטוענים כי אין קשר בין המצב והמשימות בעזה
לפני עשור ובין הנתונים והמשימות בגדה המערבית
וברצועה כעת.

נשק בלתי-קטלני

ב קרב חלק מן החוגים הביטחוניים גוברת בימים
האחרונים אי-הנוחות לגבי המצב הקיים. צה"ל מודאג
מן התנועה הגוברת של צעירים המתכוננים לטרב לשרת
בשטחים הכבושים — דבר העלול להעמיד את צה"ל

● בין השאר תקף שיף את אורי אבנרי על אמרו
"מדי צה"ל (העולם הזה 2331), בטענה שבהטילו את
האחריות על צה"ל שיחזרו אבנרי את שרון מאחריותו.
אבנרי הכחיש זאת בתוקף.